

D ů v o d y:

Nelze přisvědčiti názoru rekursního soudu, že pohledávka stěžovatelky proti odpůrci zanikla a že patří nyní státu následkem nepřihlášení k soupisu neknihovních pohledávek dle § 5 zákona ze dne 25. února 1919, čís. 84 sb. z. a n. Tento § 5 stanoví, že soupis neknihovních pohledávek má být proveden pod sankcí, že neknihovní pohledávky, které nebudou řádně přihlášeny, propadají ve prospěch státu. Hned za tímto ustanovením následuje další, že neknihovní pohledávky nesmějí být vůbec vypláceny, a že výplata řádně přihlášených může být obmezena ministrem financí až do výše 50 proc. Z tohoto zákonného ustanovení vyplývá, že ministru financí náleží rozhodnutí o výplatě nepřihlášené pohledávky věřiteli. S tímto obsahem propadnutí pohledávky shoduje se zajisté i stejné ustanovení § 15 svrchu zmíněného zákona, ve kterém se ministr financí zmocňuje, aby stanovil vedle trestu na penězích a na svobodě též propadnutí předmětů řádně nepřihlášených ve prospěch československého státu, jakož i ustanovení § 7 nař. vlády republiky československé ze dne 10. dubna 1919, čís. 185 sb. z. a n., které jest provedením zmocnění uděleného ministru financí k prohlášení propadnutí nepřihlášených předmětů. I v těchto dvou paragrafech nemohl jíti ministr financí dále, než že neknihovní pohledávky nepřihlášené nesmějí být vůbec věřiteli vyplaceny. Neustanovil tedy ani zákon, ani prováděcí nařízení, že nepřihlášená neknihovní pohledávka zaniká, nýbrž naopak, že se výplata nepřihlášené pohledávky neknihovní odkládá. Osoba opomenuvší přihlášku neknihovní pohledávky k soupisu, zůstala tedy i nadále věřitelem, který ovšem neví, kdy stát uplatní proti němu účinky propadnutí nepřihlášené neknihovní pohledávky a zdali je vůbec uplatní. Věřitel tedy může považovati svoji pohledávku za podmíněnou, nehledě ani k tomu, že se zajisté nedbalý věřitel může snažiti o zmírnění následků svého opomenutí, což zákon svrchu zmíněný nikterak nevyklučuje a což dávkový systém státního hospodářství i v jiných případech uznává. Ježto zákon v § 378 ex. ř. odstavec druhý připouští prozatímní opatření i pro podmíněné pohledávky, nerozlišuje nikterak, zda pohledávka byla objektivně podmíněna, či zda jen v osobě věřitelově podmínka záležela, mohla stěžovatelka žádati za prozatímní opatření, ježto svoji pohledávku, jak již první soudce správně dovodil, náležitě osvědčila. Přes to však nemůže být její stížnosti vyhověno. Ustanovení § 379 odstavec druhý předpokládá, že žadatelka byla nějakým chováním dlužníkovým ohrožena a musí být toto nebezpečí také osvědčeno (§ 389 odstavec první ex. ř.). Stěžovatelka se však ani v nejmenším nepokusila, aby něco podobného osvědčila.

Čís. 645.

Zákon o ochraně nájemců ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n.

Rozvázání nájemního poměru smlouvou jest přípustno a lze na základě smlouvy žalovati o vyklizení nebo převzetí najaté věci.

Ustanovení § 32, dle něhož zákon nevztahuje se na výkon živnostenského oprávnění ku přechovávání cizinců, týká se pouze poměru mezi hostinskými a hosty.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1920, R I 724/20.)

Pronajímatel domáhal se žalobou proti nájemci vyklizení najatých hostinských a hotelových místností tvrdě, že nájemní smlouva byla dohodou stran rozvázána. Námitce žalovaného, že věc, hledíc k zákonu o ochraně nájemců, nepatří na pořad práva, soud první stolice vyhověl a odmítl žalobu. Rekursní soud námitku zamítl. Vyslovil, že smlouva jest smlouvou pachtovní, projevil však názor, že zákon o ochraně nájemců na tento případ se nehodí, poněvadž vztahuje se pouze k nájůmům a podnájůmům místností obytných a k pachtům živnostenské koncese, nikoli však na výkon živnostenského oprávnění ku přechovávání cizinců (§ 32), jež jest součástí nájemní smlouvy a nedopouští, by smlouva v jednotlivých kusech různě byla posuzována.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Názoru soudu druhé stolice je potud přisvědčiti, že se v tomto případě jedná o pachtovní smlouvu, neboť dle smlouvy byl hostinec žalovanému pronajat výlučně za účelem provozování hostinské živnosti a je zřejmým, že řečených místností neb alespoň větší části jejich lze použití jen s vynaložením píle a námahy (§ 1091 obč. zák.). Naproti tomu nelze sdíleti názoru soudu druhé stolice o tom, že se zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. na nájemní poměr, o něž tu jde, nevztahuje. Za platnosti nařízení o ochraně nájemníků ze dne 17. prosince 1918, čís. 83 sb. z. a n. a ze dne 9. února 1919, čís. 62 sb. z. a n., stálá praxe soudů ovšem předpisů o ochraně nájemníků užila jen na byty a obchodní místnosti. Zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n. ale rozšiřuje dle § 31 ochranu i na jakékoliv jiné místnosti, které jsou předmětem nájemní neb podnájemní smlouvy, a § 6 zákona výslovně praví, že ustanovení obsažené v § 1 až 5 zák. (totiž co do výpovědi) vztahuje se také na pachtovní smlouvy a na provozování živnostenské koncese v najatých místnostech, kdežto věta nalézající se v § 32 zák. »že se zákon nevztahuje na výkon živnostenského oprávnění ku přechovávání cizinců« se týká pouze poměru mezi hostinským a hosty. Leč na druhé straně sluší uvésti toto: Ustanovením § 1 zákona, že pronajímatel může vypověděti smlouvu nájemní nebo podnájemní jen, svolí-li k tomu okresní soud, v jehož obvodu jsou dotčené místnosti, není ještě vyloučeno, aby se pronajímatel domáhal pro případ vyklizení a odevzdání místnosti v sporném řízení, má-li pro nárok svůj zákonnitého podkladu. Na tom také ničeho nemění, že účinnost ustanovení obsažených v §§ 1 až 6 dle § 7 zákona nemůže býti vyloučena neb obmezena smlouvou stran, neboť tato ustanovení týkají se toliko výpovědi, kdežto strany mohou se shodovati o zrušení nájemní smlouvy i bez předchozí výpovědi a ostatně opomenutí vymahání soudního svolení k výpovědi může míti za následek pouze, že sluší žalobu jako bezdůvodnou zamítnouti. Názor soudu první stolice, že za daných okolností v tomto případě pořad práva vůbec je vyloučen a že sluší již z toho důvodu žalobu odmítnouti, není tedy opodstatněn, pročes rekursní soud právem uznal, že sluší námitku nepřislušnosti soudu zavrhnouti.

Čís. 646.

Pro neověstnost účastníka světové války nelze již dle § 162 c. ř. s. spor přerušiti.

(Rozh. ze dne 7. září 1920, R I 484/20.)

Žalovaný odešel roku 1917 jako domobranec do pole válečného a byl v době sporu (v dubnu 1920) neověstným. Návrhu opatrovníka žalovaného, by spor byl dle § 162 c. ř. s. přerušen, soud první stolice vyhověl, ježto styk s obžalovaným, o němž není známo, kde se zdržuje, jest nemožným. Rekursní soud návrh zamítl. **Důvody:** Podle spisů není nikterak jisto, zda žalovaný dosud ještě patří k osobám naznačeným v § 1 cís. nař. ze dne 29. července 1914, čís. 178 ř. zák. — či k osobám, které jsou uvedeny v posledním odstavci cit. cís. nařízení. Tím méně lze tvrditi, že jest žalovaný za válečných časů ve službě vojenské, neboť Československý stát není ve stavu válečném. Není také zjištěno, že žalovaný se zdržuje na některém místě, které vrchnostenským nařízením, válkou nebo jinými událostmi odloučeno jest od styku se soudem, u něhož právní věc jest zahájena, neboť není sporu o tom, že žalovaný jest vůbec neověstným. Že zde nelze použití nařízení ze dne 4. ledna 1917, č. 11 ř. zák., plyne z toho, že nařízení to jedná toliko o obnovení již přerušného řízení. Není tu tedy předpokladů § 162 c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu z důvodů soudu rekursního.

Čís. 647.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

Při spolupachtu nezáleží na tom, zda spolupachtýři byli spoluvlastníky nemovitosti, s níž požadovaný pozemek byl spoluobděláván aneb užíván. — Co do výměry vlastní půdy rozhoduje ohledně jednoho každého spolupachtýře jen výměra vlastní půdy.

(Rozh. ze dne 7. září 1920, R I 701/20.)

Požadované pozemky byly používány několika spolupachtýři, spachtoval je však vždy jeden z nich. V posledních 8 létech měl je spachtováni požadovatel, před ním jeden ze spolupachtýřů. **Nižší soudy** neuznaly požadovacího nároku nynějšího pachtýře. **Důvody:** Požadovatel má pozemky na své jméno v pachtu teprve 8 roků, tak že není tu podmínky § 1 odstavec třetí zákona. Dle § 3 zákona přísluší požadovací nárok jen pachtýři, který požadovaný pozemek sám nebo s rodinou obdělává nebo na požadovaném pozemku bydlí, a za jedinou osobu pokládají se toliko nerozvedení manželé nebo spoluvlastníci. Požadovatel netvrdí, že spolupachtýři, s nimiž on již déle 27 roků pozemky v pachtu má, jsou společně s ním spoluvlastníky nemovitosti, s níž požadované pozemky byly spoluobdělávány neb užívány a nemůže si tudíž dobu tu do své doby pachtovní vpočítati.